

... en d'...
 ... gairebé...
 ... ganitzaa...
 ... les de J. S...
 ... poeta i...
 ... res sobre...
 ... ixó al reb...
 ... res del C.U...
 ... e. Uns m...
 ... estiu veie...
 ... resentant...
 ... ors vingu...
 ... obra poè...
 ... Crònica...
 ... cantaire...
 ... tant i m...
 ... ara ens h...
 ... quel Martí...
 ... vicat. La...
 ... unt i alho...

gust d'alegria, de triomf, gairebé d'orgull, encara que aquest mot no hi escau per poc ponderat. Es nota en la mètrica, acuradíssima, el l'abundor de metàfores i imatges, en la concepció global del llibre i es demostra, ho demostra el poeta mateix, al pròleg.

Estimada Marta, editat com l'obra anterior a "Llibres del Mall" aplega tres reculls: "Set poemes d'aniversari", "Capfoguer" i "Estimada Marta". Celebració dels set anys de malaltia, divagació sobre la pròpia experiència poètica proposada de totalitat, respectivament.

"Estimada Marta" són quinze poemes de mètrica estricta que al meu entendre componen un dels millors reculls de poesia eròtica que hàgim llegit mai en català. Els amants, lluny de tot, però sobre de

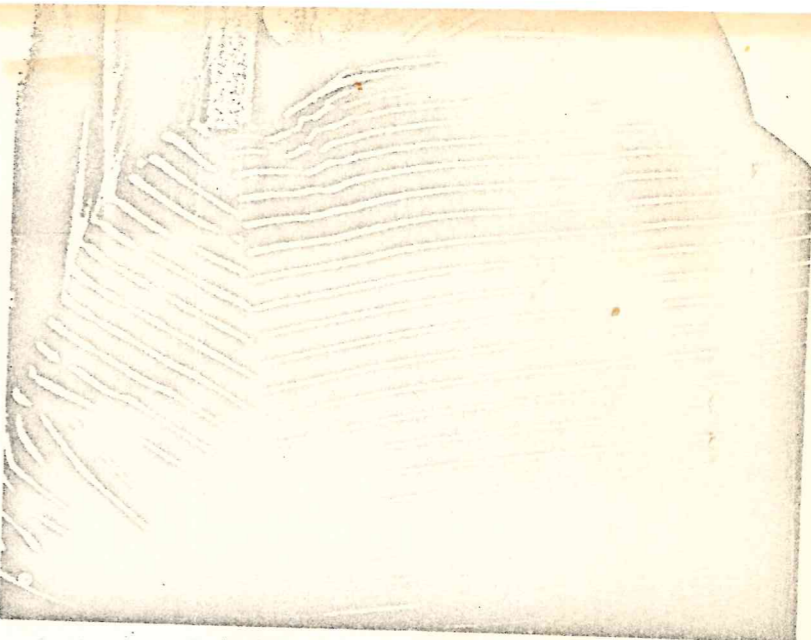
vat, menys obsc i menys terrenal que Estellés, Martí i Pol serva en ens versos les ondulacions de cada estadi anímic que acompanya l'acte sexual. Remarcant el diàleg la compenetració, la bogeria, l'estasi,...

Estimada Marta, (tot el llibre) posa un terme en l'obra martiniana; una direcció nova, totalment lògica, fins i tot esperada, que se'ns presenta amb característiques pròpies.

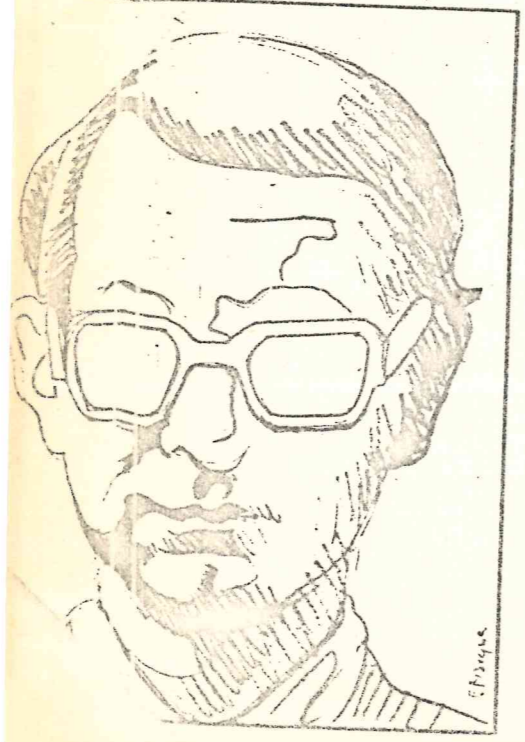
Una proposta encesa d'amor i comunicació, per damunt de mesquineses i covardies.

Com que Miquel Martí i Pol no és dels que deserten, esperem que ben aviat en veurem nous fruits.

Joaquim Vilar

Miquel Angel Riera: cronista d'una degradació

Per llegir la novel·la L'ENDEMA DE MAI de Miquel Angel Riera (Edicions 62) és imprescindible que el lector adopti un ritme de lectura lent, molt lent, tant com ho és la pormenoritzada descripció de l'entorn dels personatges i dels seus gestos, de les seves actituds, de les reaccions, dels seus pensaments, que en fa el novel·lista. Aleshores, si el lector aconsegueix d'anivellar el seu ritme de lectura amb el ritme de la narració, gaudirà d'una prosa singularment rica i bella, d'una definició matisadíssima i molt intel·ligent dels personatges i del marc ambiental de la novel·la, si no tot se n'anirà en orri i el llibre pot arribar a semblar avorrit i pedant.

I certament seria una impressió errònia, perquè la novel·la de l'escriptor mallorquí és una obra que, en tots els seus aspectes és madura i assaonada. L'argument ens situa a Mallorca, a la Guerra Civil. L'amo En Cosme és un propietari rural de mitjana edat, home acostumat a manar i a ser obeït, que ha crescut en una societat amb valors rígides, el signe definidor de la qual és la intolerància, la violència consentida i cultivada en les relacions dels éssers humans entre ells i en les seves relacions amb el medi. Quan la Guerra Civil farà insuportable la crueltat, l'amo En Cosme veurà ja sol la mort, l'alliberament. Haurà conegut primer la mort del fill, —que se suïcidà a causa de la barbàrie del seu pare— la indiferència de la seva dona, la destrucció del seu amor propi... A la fi, el personatge de l'amo En Cosme representa la paràbola de l'home deshumanitzat per una societat que atia els impulsos més infrahumans de l'individu, el qual descobreix un dia, mercès al seu inconscient encara humà —en la novel·la és un somni el que transforma el protagonista— la perversió, la inhumanitat a què ha arribat i, horroritzat, prova de tornar endarrera, un retorn en què la societat —invariablement brutal— no l'acompanyarà pas.

L'ENDEMA DE MAI presenta tot aquest procés. Miquel Angel Riera construeix una novel·la que permet diverses lectures, una novel·la en què els personatges són peces sempre coherents d'una mateixa realitat, i el fet que apuntem aquella possibilitat i aquesta constatació demostra que ens trobem davant d'una novel·la important. Es una novel·la sòcio-política perquè compon un anàlisi incisiva d'una societat, i, en particular, d'una classe social: els petits propietaris mallorquins en plena decadència i llur actitud davant la Guerra Civil. Però, sobretot és una novel·la psicològica que, de manera molt acabada, perfila la dramàtica experiència de l'amo En Cosme, la seva trasbalsada vida interior i el seu abandonament final.

I tot és expressat mitjançant una prosa compacta i bella. Requereix un treball de força anys de la llengua aconseguir una prosa com la de L'ENDEMA DE MAI. Es una escriptura barroca i de sintaxi complexa, molt complexa en alguns paràgrafs, que fa que, segons com, l'expressió esdevingui afectada. Altrament el domini que Riera demostra del lèxic és un dels millors aspectes del llenguatge de la novel·la, un lèxic que aconsegueix un notable equilibri entre mallorquinismes, mots cultes i expressions comunes. Si afegim que Riera desenvolupa amb molta saviesa els paràgrafs de narració més accelerada (capítols 12 i 20) i que en la seva prosa sap introduir la ironia i tot un joc d'imatges precis, potser no tan líriques però més exactes que les de Janer Manila, comprendrem perquè la prosa de Miquel Angel Riera al costat de la de Baltasar Porcel i de la d'Antoni Lluç Ferrer —totes diferents entre elles— ens sembla de les millors d'entre els novel·listes catalans actuals. L'ENDEMA DE MAI és indubtablement una bona novel·la, però una novel·la que, com dèiem en principi, reclama del lector una lectura especial, una lectura d'acord amb la morositat mallorquina amb què transcorre.

Miquel Pairoli (Dibuix: Enric Marqués)